



Avuy continuem per folletí la publicació de l'interessant drama

LA REPÚBLICA FRANCESA

¿Odi á Castilla? ⁽¹⁾

Tal vegada á l'fixarse en lo titul que precedeix s'haurá saposat que anem á predicar un odi de rassa. Si així creuhen nostres llegidors, es ben cert que s'erran.

Hem titulat aixís aquest article, perque precisament volem sentar en ell lò contrari de lò que son titol indica: volem probar que no som nosaltres los que sentim odi envers los castellans.

Catalanistas com los qui mes ho sigan ho som, y 'ns dòl de vritat l'observar que per alguns bons companys de causa se extrema la propaganda de nostres ideals fins á l'punt de predicar un odi de rassa.

Creuem que això no és digne ni és serio.

Per algun de nostres companys, y de bona fé sens dupte, 's créu que sols parlant mal de 'ls castellans y de lo de Castilla 's fá propaganda catalanista, y si be nosaltres reconeixem sa bona fé, no podem menos de compèndrer sa lamentable equivocació.

Lo regionalisme és, com be sabem, la antífessis de 'l centralisme; és lo rompiment de aqueix jòn que á 'l centre 'ns lliga; és la destrucció de aqueix vincle entre dominants y dominats que relaciona y lliga nostra terra ab lo Poder central; mes may lo regionalisme será un toch á somatent contra los castellans, may será la predicació de una lluyta de rassa, may será lo fonament de una dissensió entre dos pobles que deuen ésser germans.

Semblarán extranyas nostras afirmacions y tal vegada portin protestas; mes, francament, exposem nostra opinió respectant sempre la de 'ls altres.

(1) L'article que publiquem avuy, no és de la Redacció, y 'l posem ab mes gust que si ho sigués, tant per la consideració que mereix son autor ferm catalanista y soci de una de las mes entusiastas entitats regionalistas, com perque coincideix ab las doctrinas que sustenta LO TEATRO CATALA.

Cada cop que sentim una conversa entre companys de causa ó llegim un article en un periódich predicant aqueix odi de rassa, no sabem perquè, pero instinctivament nostres ulls se giran vers los pobles de Andalusia y de la Mancha y sentim compassió y tristesa per tots ells.

Y és que creuem que nosaltres ab totas las vexacions, injusticias, ilegalitats, menspreus, impostos y demés que sobre nosaltres pesan, tenim mes riquesa, mes esprit, som mes felissos que aquestos castellans á qui odian certs inflexius fills de Catalunya.

Si: may Catalunya ha presenciât aquells espectacles tan tristos que cada ivern presencia Andalusia: may Catalunya ha vist morir de fam á 'ls seus fills: may nostra terra ha vist acudir á 'l poble en massa devant l'Ajuntament demanant pá: may hem vist nosaltres aquells assalts de forns que la gent honrada convertintse en lladres, feya allí pera portar un bossí de pá y evitar la mort de la familia.

Gracias á Déu, nostre poble si be ha atravesat grans crissis, encara no ha arribat á aqueix extrem de rebaixament y de miseria que se observa en la odiada Castilla; y aixó, que Andalusia y la Mancha y 'ls demés pobles tenen privilegis y preferencias de que no disfruta nostra terra.

Se 'ns dirá—y ab rahó—que nostre poble és mes treballador y que té la virtut de l'estalvi que fá que d'aqueix modo puga capejar los mals temps; mes aixó no destrueix las nostras afirmacions, ans á 'l contrari las confirma, ja que fá que sia mes de llástima l'home que ab toros y altras diversions malgasta lo que ha de servirli pe'l benestar de sa familia.

Per això no trobem seria ni digna aqueixa afició que veyem en alguns companys y periódichs á predicar una creuhada contra 'ls castellans.

Creuem que la propaganda de nostres ideals déu ferse de altra manera.

Lo regionalisme ha de tenir per missió principal, desenmascarar á 'ls que fan de la política un *modus vivendi*, respectant sempre á 'ls nostres enemichs y discutint dins de 'l terreny de la llealtat y la bona fé sas ideas; procurar inculcar á 'l poble las ventatjas que han de portarli; penetrar en los Ajuntaments y Diputacions y ab l'escapell de la crítica aplaudir ó censurar los actes que en ells se fassin, segons sían

justos ó injustos; combátrer en tals terrenos la política centralisadora: en una paraula, propagar tot lo que comprén lo programa regionalista.

He'us aquí quina és la missió de 'ls regionalistas y de 'ls seus periódichs.

Y que per' cumplir aqueixa missió no és necessari apelar á 'ls medis que critiquem, no hem pas de demostrarho: en la consciencia de tothom está prou clar.

Tal com avuy per alguns se fá, lo que 's logra és presentar á 'ls castellans com á víctimas y, per lo tant, ferlos dignes de compassió, ja que la naturalesa humana fá que compadesquem sempre á qui és perseguit ó humiliat.

Hora és de que 'ls catalanistas se 'n convencin: no odiem nosaltres á 'ls castellans, ni á la gent de Madrid perquè 'n són, no: nosaltres odiem á 'l Poder central, ó mellor dit centralisador que en Madrid se troba y qu' és un monstre de cent potes que se emporta los diners, la sanch y la vida de 'l nostre poble; pero nostre odi no s' extén á 'ls castellans honrats, 'ns á 'l contrari, á aquestos los hi donem la má d' amich com la daríam á un francès honrat ó á qualsevol altra persona ab tal que 'n fos digna.

Los que creuen lo contrari, en nostre concepte fan mes mal que be á la causa catalana.

Procurem, donchs, tots los catalanistas propagar nostras idees dins de 'l nostre programa, fugint sempre de aqueixa tendencia que s' observa, y si se 'ns pregunta ab las paraulas que han servit de títul á aqueix article, ¿Odi á Castella?, diguem:

—¡No!

J. M. M.

Esirenos catalans

Principal.—*Lo senyor Batlle*, comedia en 3 actes, original de D. TEODORO BARÓ.

L'argument d'aquesta producció és senzill, convencional y manosejat.

A la aparició de D. Manuel ja 's preveu lo desenllas. Lo tingut per mort torna d' América fet un ricatxo. Ell y ningú mes podíá ésser lo *desfacedor*.

Peró si l'argument no sosté l'interés, ho fá la manera de dessarrollarlo, la successió naturalíssima de las escenas, lo cambi de situacions sens violencia ni esforços; lo llenguatge pulcre, literari, potser recargat de lirisme en donats casos impropia manera d' expressarse gent de fora; ab xistes de bona lley que no desvian ni un instant l'atenció mes susceptible, y portant á las taulas, copias verdaderas y exactas de personatjes arrencats de la vida real.

Lo senyor Batlle és potsé 'l que ab mes carinyo ha tractat lo Sr. Baró: ha sentit, ha vist sos detalls dintre l'esfera de sa simpática intimitat y ab lo mateix colorido lo ha portat á la escena.

Un altre tipo real y que dona tó de lo que son nostre caràcter y costums, és lo de la criada *Llucia*. Tot seguit se fá simpática per la veritat y acert ab que está tractat.

Lo senyor Batlle no anirá en lloch, no produhirá aca-loradas polémicas ni per son fondo ni per sa tendencia; aquell fuig de 'l peu forsat de desbordament de passions, y aquésta es no móure's ni un fil de 'ls motllos antichs assentats en la mes recta y sana moral. En cambi estem segurs que *Lo senyor Batlle* donará bonas entradas y 'l veurá aquell que en lo teatro hi busca 'l recreo y la instrucció.

L'execució insegura, com nit d'estreno, en la successivas ha arribat á la perfecció. Pero qui se 'n porta 'ls aplausos de 'l públich que hi vèu en ell un de 'ls mellors actors de nostras taulas, és lo Sr. Soler que 'ns fá de 'l tipo de *Batlle* una verdadera creació. No 's pót demanar mes.

Hi lluheixen sas envejables condicions de consumats artistas las Sras. Mena y Munner y 'ls Srs. Tutau, Capdevila, Goula, Santolaria y altres.

Autor y actors foren molt aplaudits á cada final de acte y en las escenas mes culminants de la obra.—R. SANTAELARA.

Teatro Olimpo.—*Al cuarto de la senyora*, monólech en prosa, original de D. JOSEPH XIMENO PLANAS.

Son autor ha demostrat en aqueixa obra que posseheix bonas condicions pera 'l cultiu de 'l art dramátich. Lo nou monólech está correctament escrit, y enclou un argument senzill y simpátich, de fácil exposició, basat en un *quid pro quo*, que sosté l'acció fins arribar á 'l desenllas natural y expontani.

Felicitem á 'l Sr. Ximeno y esperem aplaudirlo ben aviat en obras de mes vol.

L'actor Sr. Planas, va estar molt acertat.—Jo.

Revista teatral

Tívoli.—Com fill pródich ha tornat á sa casa payral, pero ni cansat ni arrepentit. Ha obert las portas actuanthi una companyia que dona l'opi, suministrat pe 'l número hú de 'ls gats de 'ls frares D. Conrat Colomer.

No és estrany que 'l públich 'l ompleni—'l teatro, s'entén—cada nit y s'hi sentin atronadors aplausos.

Dijous de la setmana passada s'estrená una sarsuela catalana, lletra de 'l citat director Sr. Colomer, ab música de 'l mestre Lecoq, titulada: *Flor de té*.

De 'l desarrollo de 'l plán ne naixen mil y un epissodis, tots ells naturals y que demostran la tranquilat de son autor.

Aquét no hi escassejá 'l pebre per' que 'l públich se senti pessigollas á 'l nás y rigui tota la nit comentant lo doble sentit de molts xistes que hi figuran.

La música, com ho és tota la de 'l mestre francès Mr. Lecoq, és alegre, ben ritmada, y si és possible porti també ella part de gracia picaresca, plena d'aquell ayre de senyoreta ben educada.

La execució justa, s'ent aplaudidas las més culminants escenas y 'ls mes *cándidos* é ignocents acudits.—ROMEO.

Eldorado.—La empresa no s'adorm sobre 'ls llozers. Segueix lo ditxo aquell: *A Dios rogando y con el mazo dando*.

La setmana passada s'estrená la sarsuela en un acte de 'ls Srs. Prieto y Lope, titulada: *Escuela musical*.

L'argument petit y un poch coincíent ab altres ja vistos, dona lloch á que 'l músich Sr. Lope nos fassi sentir una música desprovista de pretensions, pero adequada á l'obra que la acompanya.

L'execució bona; y 'l públich aplaudint cada nit la presentació de las diversas comparsas que componen la esmentada *Escuela musical*.—FLORIDA.

AUDICIÓ MUSICAL NOTABLE

La falta de temps no 'ns permeté, en lo número passat, dir ab tota extensió l'efecte que 'ns feu la presentació en lo teatro Lirich de 'l jove Mtre. Strauss baix lo doble especte de director y compositor.

Lo Mtre. Strauss posseheix excepcionals coneixements musicals que li facilitan la perfecta y segura comprensió de la obra que ha de interpretar ó dirigir, concebint tot desseguida, mercès á son temperament d'artista, 'ls necessaris é indispensables colors que 's requereixen per' respóndrer á la índole, á la magnitud de la composició, á sa batuta encomenada.

Si no tingués altres condicions que 'l posan en lloch preeminent dintre 'l rango de la escola de Wagner ó modernista, ab las enumeradas ne tindria prou per' obrir-se pás per entre 'l interminable número de *soi dis-sant* directores d'orquestra que per tot arreu se troban disponibles á fer lo pallaso ó ésser camálchs de la música.

Lo Mtre. Strauss té 'ls suficients coneixements per' compèndrer cers atreviments permesos ó no permesos pe'ls autors de las obras que han sigut y són la base de tota nostra educació musical; pero que tals atreviments están adequats á 'ls principis de la escola filosòfica musical en que militan los que, com ell, buscan en la música, treyentla de son centro, desfigurant son fi, torcent la via que 'ns ha de conduhir á la percepció de las mes tendras y delicadas sensacions que per ésser fillas de la essencia de 'l art, deleytan l' esprit, buscan—repetim—en la música la forta tensió nerviosa que aplan la massa encefàlica anegantla en una tempestat de atronadora sonoritat inarmònica insensibilisantla pe'l temps que 'l compositor se val de 'ls medis que avuy están de moda.

Això ho sab lo mestre Strauss. Per' això quant la música que ha de dirijir s' adapta á las condicions de sa personalitat artística y corre forta y paralelament la idea mare que anima y uneix á l' autor y director serpentejant pe'l pentàgrama lo llamp de sa febrosa imaginació, llavors és quant pren relleu, y s' anima, y surt de 'l march la figura de 'l director alemany per' encarnarse ab las diverses estridentas sonoritats orquestrals que 'l autor concebi per' sa obra.

La proba, per nosaltres, fou *La Marxa heròica* de Beethoven en lo tercer concert, y la *Serenata* de Mozart en lo quart.

En las dos hi vejerem correcció perfecta, certa sobrietat que empelmaba ab la distinció y cortesia de la música de 'l músich mes gran de 'l món; pero ahont admirarem la colossal figura de 'l mestre Strauss, fou en lo preludi de *Tannhäuser*. Seguritat de batuta, coneixedor fins de 'ls mes petits detalls de la obra; arrencant ab lo clá y obscur efectes fins avuy may sentits; donant lo just temps que requereixen la índole de la frase melòdica y 'l cardinal objectiu ideat per l' autor; tallant, si això's pòt dir, ab la imantada punta de sa batuta màgica lo valor real de la nota escrita; donant relleu y ensemps englobant certs dissenys que passaban desapercebuts per lo insignificants que semblaban á 'l plan general de la obra.

En fi: 'l mestre Strauss és un eminentíssim director d'orquestra. Coneix á la perfecció totas las escolas de música; pero d' una manera superlativa, la que 'n diuen wagnerista.

De 'ls clàssichs n' és lo respectuós admirador; de 'ls modernistas lo apassionat que ab cor y ànima 's llensa resolt á la lluyta, guiat tan sols per l' entusiasme que per sa idea sent.

★

Veyam ara, 'l mestre Strauss, com á compositor quina suma 'ns dona.

No hem de fer avuy nostra filiació artística: la saben nostres lectors.

De cap manera podem ab aquesta música que sens dir res á 'l cor aturrola la imaginació, fentla divagar en busca de base ferma y segura.

Será això potser resultancias de nostra limitadíssima educació musical; será potser que nostras aficions artísticas nos han portat en oposat terme buscant lo plaher, lo goig de l' ànima, en las suaus y majestuosas ondulacions d' una inspiració verge que memoria fassi de 'ls embats de la vida profana y 'ns allunyi de 'l punt de partida, principi inconcús de la sublimitat que rodeja l' art mes ideal de totas las arts.

Lo sever crítich musical Mr. Escudo diguè un dia de la música religiosa que aquésta ho és si 'l que la escolta té 'ls sentiments religiosos de son autor.

Ergo—diem nosaltres—la música no posseheix totos los colors de la paleta per' que sola 'ns pinti un quadre de formas estéticas apartadas de lo que ella pòt fer dintre de son pur convencionalisme.

La música religiosa—diu Escudo—ho és si 'l que la escolta té 'ls sentiments religiosos de son autor; la descriptiva, descriurá tot lo que vulgui son autor y 'l públich que la escolta, exposantse aquell á una inversió de resultancias diametralment oposadas que allà hont ell creurá dir [Altó aquet ho pèndrà per Marxen! Llejeixi's la descripció de *Muerte y transfiguración*.

La música no és posible junth las situacions artísticas que daguerreotipan la vida en sa mes crúa realitat, lo cel y l' infern, l' aygua y l' foch, lo fret y la calor, la vida y la mort, la miseria y la opulencia, etz., etz.

Per això és que diem que la música modernista s' asenta en terreno fals: edifica un convencionalisme temporal dintre un altre convencionalisme d' origen.

No obstant lo dit á *tout signeur tout honneur*, hem de confessar que 'l mestre Strauss és un compositor de primera, coneixedor de 'ls secrets orquestrals ab los quals obté sorprendents efectes; que sab vestir ab primorosas formas y delicats detalls los raigs lluminosos de sa inspiració; que móltas vegadas per' obtenir un efecte que ell creu entonar á 'l públich 'sent un rasgo determinant de sa fesomia artística, fuig de 'ls preceptes escolástichs renega de 'ls fonamentals principis de la ciencia engolfantse en un mar de estridentas sonoritat que enfarfega, y enerva la imaginació havent perdut, en lo desconcert, la orientació que á 'l comens format s' havia.

Pero gès lo mestre Strauss d' aquells, com Mozart, de qual música 'n diguè un eminent escenógrafo que á 'l nostre costat estava, *que era el ranci que servia per' donar forsa alcohòlica á 'l vi novell*, que sa inspiració sugestiona, subjuga, arrebata per sa forsa creadora? No.

Lo mestre Strauss, jove com és, és un sabi en música. Proba són *Guntram* y *Muerte y transfiguración*. L' home de ciencia hi está de cos enter.

Don Juan, encara que acusa la mateixa factura, 'ls mateixos procediments, las mateixas tendencias y escola, 's mou dintre un círcul mes simpátich, plé de llum y colors, sent los eflúvis de una riallera vida plena de joventut y amors que 'l conduheixen á riurer y á gosar y cantar.

Aquestas foren las impressions rebudas. Tal com las sentim las exposem.

★ ★

Respecte la difícilissima y perfecta execució donada á las obras que han format los programas d' aquests dos concerts, sols paraulas d' alabansa mereixen los dignes professors de la orquesta que ha estat baix la sabia direcció de 'l oitav mestre alemany.

A tots felicitem.

ARMANDO DE LA FLORIDA.

Un duo de amor

Després d' una americana qual compás mólt dòls y suau ha deixat á 'ls sarauhistas satisfets tots en alt grau,

'ls nostres protagonistas s' assentan en un recó per ana' allí á continuarne la seva conversació.

Ell vesteix ab elegancia; porta un bigotet mólt ròs, gasta pentinat ab clenxa, aixís, á estil de gomós.

Va mólt llhent de sabatas; pro 'l que li lluheix mes de tot és l' agulla de corbata, un brillant... de cul de got.

Sembla fill de bona casa porque fins vá ab guants vermells; pro ab tot y sèr tan *xiflado* és un trist salta-taulells.

Ella és una bona moissa ben feta de tot arreu, ab una cara que... vaja, és bonica com hi ha Dèu.

Vesteix senzilla, pro ab gracia: porta un vestit de percal; ja és cert que no necessita adornos la Catedral.

Quant balla ab lo seu fulano no se 'n dona poch de tòl Fa aná 'l cap d' una manera com volguent di, jaquí estich jo!

Es tendra com la poncella que está á punt d' esclatá en flor; pero ja sent pessigollas dolsas á dintre de 'l cor.

Mólt acostats l' un de l' altre parlan baix poquet á poch y á 'l darrera hi ha la vella que está dormint com un sóch.

Tan y tan baixet li parla aquell de 'l bigotet ròs,

que sembla talment que 's tracti
d'algún secret misteriós.

La conversa que entre ells tenen
pren caracter expressiu,
ella á voltas està seria
y altras sembla que sonriu.

Per poguerse milló entendre'

ó no sè perquè serà

qu'ell ha agafat la mà d'ella

(potsé és que la vol polsá').

Lo dialech va animantse

encar que no molt segú

tothom véu á n'ells, y en cambi

ells no veuen á ningú.

¿Volen saber de que tractan

aquest parell? Doncas be,

no 's pot saber perquè parlan

molt baix y no s'entén re.

J. ASMARATS.

Repertori de fora

Manresa, 14 de Novembre.

Tenim la companyia Llonch, plena de bona voluntat. En proba d'això puch dir que, á mes de *D. Juan Tenorio* y *El nuevo Tenorio*, ha posat *La fuerza de la conciencia*, *En el puño de la espada*, *Las quintas*, *Los hugonotes*, *De vuelta del otro mundo* y *Lo ninot de molas*, totes ab regular execució, haventhi lograt aplausos las Sras. González, Maíquez y Rodés, y 'ls Srs. Llonch, Millá, Morera, Grillot y demés artistas.—E. P.

Vich, 17 de Novembre.

Diumenje passat en lo teatro de 'l «Centro Industrial Vicense» hi hagué funció, representantse las sarsuelas *Los baturros*, *La salsa de Aniceta*, y la comedia *Los valientes*. Totes tingueren un bon desempenyo, especialment las dos primeras, en las quals s'hi varen distingir las Sras. Fernández y García, y los Srs. Echeña, Buxó, Aguilar, Llañós, Guasch y Garriga.—UN INDUSTRIAL.

Reunions particulars

LA TRANQUILITAT.—Ab concurrencia molt escullida, tingué lloch lo diumenje prop-passat, una notable y variada funció teatral en la expressada societat, en la qual reculliren espontanis aplausos las Sras. Maymó, Carrera y Borell, y nena Martrus, y 'ls joves aficionats Srs. Llauradó, Ribas, Carrera, Martrus, Sagristá (germans), Casas, Durán y Serra, Las obras que s'hi representaren foren los dramas castellans *Los dos compadres* y *El prólogo de un drama*, y las pessas catalanas *Senás y parells* y *Pescar*, publicada aquesta última en lo folletí de aquet periódich.—H.

OLIMPO.—La funció donada en aquet teatro á benefici de D. Joseph Ximeno Planas, va donar un resultat satisfactori.

En lo desempenyo de la comedia *Una poma per la sed*, va aplaudirse ab justicia á 'ls simpátichs aficionats Srs. Morant, Roca, Planas, Rovira y la Srta. Guart (E.).

També va portarse molt bé 'l Sr. Pladevall, representant *Un Don Juan Tenorio á trossos*.

Lo quadro dramátich de 'l *Niu Guerrer* va encarregar-se de la execució de la comedia *L'ocasió fa 'l lladre*, distintjintse 'l Sr. Carreras.

Saló de descans

Ara si que 'l teatro catalá dona senyals de vida. Per tot hi ha estrenos y representacions de obras catalanas.

Estreno en lo Principal; estreno en Romea; estreno en l'Olimpo, avuy estreno en l'Ateneo en St. Andreu ab lo drama *Fruictidor*, de D. Ignasi Iglesias: funció extraordinaria en Romea per celebrar la reaparició en aquesta capital de *La Renaixensa* y *Lo Regionalista*; anuncis de próxims estrenos, funció diaria de comedias de ver-

dader sabor catalá, y per altra part desvetllament de certs catalanistas que fins ara dormían en quant á fer treballs per' obtenir la ensenyansa de nostre preuhat idioma, fundació de un periódich catalá en la vila de Madrid ahont está 'l castell de 'l centralisme y altras manifestacions patrióticas, indican clarament que anem en camí de arribar á que triuñi la idea regional.

—Havem rebut entre altres treballs, una poesia de don Alfons Maseras, la qual publicarem en un de 'ls próxims números.

Toalla FRINÈ



Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tesor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y 'l escorbut.

Se ven en todas las perfumerías

ARCHIVO LÍRICO-DRAMATICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

SE PROPORCIONAN ACTRICES Y ACTORES

Calle de Roig, núm. 24, entresuelo.—BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.^a —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

◉ JUAN AYNE ◉

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~

Guitarras desde 5 pesetas.

## À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

Imp. Pujol y C.<sup>a</sup> - Tallers, 45.—Barcelona